

1 Asia

Väitetty Abloy Oy:n määräävän markkina-aseman väärinkäyttö älylukko-tuotteen ohjevähittäishinnan alentamisessa

2 Osapuolet

Toimenpidepyynnön kohde:
Abloy Oy, Joensuu ("Abloy")

Toimenpidepyynnön tekijä:
Securepoint Oy, Lohja ("Securepoint")

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto jättää asian tutkimatta.

4 Asian vireille tulo

- Securepoint teki Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV" tai "virasto") toimenpidepyynnön 24.4.2023.¹ Toimenpidepyynnössä väitetään, että Abloy olisi syyllistynyt kilpailulain (948/2011) 7 §:n vastaiseen menettelyyn Yale Linus -älylukon ohjevähittäishinnan alentamisessa alle aiemman jälleenmyyjän sisäänostohinnan 3.2.2023 alkaen.
- Virasto on keskustellut Securepointin edustajan kanssa asiasta puhelimitse ja sähköpostitse vuoden 2023 kevään ja kesän aikana. Virasto on pyytänyt Securepointilta lisätietoja² ja kertonut samassa yhteydessä, että yhtiön aikaisemmin toimittamien tietojen perusteella asiassa ei vaikuta olevan kyse kilpailulaissa kielletystä menettelystä.³
- Virasto toimitti päätösluonnoksen tiedoksi Securepointille 31.10.2023 ja Abloylle 1.11.2023. Tiedoksiannon yhteydessä virasto varasi Securepointille mahdollisuuden lausua luonnoksesta. Abloy toimitti virastolle kommenttinsa Securepointin esittämistä väitteistä päätösluonnoksen kommentoinnin yhteydessä.

5 Markkinakuvaus ja osapuolet

- Lukitusmarkkinoilla toimivat elinkeinonharjoittajat voidaan jakaa lukitustuotteiden valmistajiin ja maahantuojiin sekä jälleenmyyjiin. Osa lukitustuotteiden jälleenmyyjistä harjoittaa lukitustuotteiden myynnin lisäksi luvanvaraista

¹ KKV:lle tehdyn toimenpidepyynnön lisäksi Securepoint on ollut 12.4.2023 samasta asiasta yhteydessä Etelä-Suomen aluehallintovirastoon, josta asia siirrettiin 17.4.2023 KKV:lle. KKV katsoi yhteydenoton vihjeeksi.

² Ks. KKV:n sähköpostiviestit Securepointille 6.6.2023 ja 8.8.2023.

³ Ks. KKV:n sähköpostiviestit Securepointille 6.6.2023 ja 14.8.2023.

turvasuojaustoimintaa, johon kuuluu muun muassa lukitustuotteiden asentaminen ja korjaaminen.⁴

5. Suomessa toimivista lukitustuotteiden valmistajista ja maahantuojista ei ole tarkkaa lukumäärää, mutta niiden joukkoon voidaan sisällyttää ainakin esimerkiksi Finanssiala ry:n murtotestaamien lukkojen valmistajat ja maahantuojat, kuten Abloy Oy, dormakaba Suomi Oy, iLoq Oy, Rollock Oy ja E-Avain System.⁵
6. Vastaavasti Suomessa toimivien lukitustuotteiden jälleenmyyjien lukumäärästä ei ole tarkkaa tietoa, mutta voimassa olevia turvasuojaustoimintaa koskevia turvallisuusalan elinkeinolupia oli Suomessa 6.10.2023 yhteensä noin 841 kappaletta.⁶ Pelkkä lukitustuotteiden myynti ei edellytä viranomaisen lupaa, minkä vuoksi muun muassa erilaisia itseasennettavia lukitustuotteita myydään turvasuojaustoimintaa harjoittavien lukkosepänliikkeiden lisäksi useissa rautakaupoissa ja elektroniikkaliikkeissä.
7. Älylukolla tarkoitetaan yleensä esimerkiksi pääsykoodilla tai älypuhelinsovelluksella toimivaa elektronista lukitusjärjestelmää, jolla voidaan korvata tai täydentää vanhaa mekaanista lukitusjärjestelmää.⁷ Yale Linus -älylukko on yksi Abloyn valmistamista itseasennettavista malleista, joka asennetaan olemassa olevan mekaanisen lukituksen yhteyteen.⁸ Yale Linusta on mahdollista ostaa muun muassa usean eri jälleenmyyjän verkkokaupasta ja tuotteen verkkokaupahinnat vaihtelivat viime syksyn aikana karkeasti noin 260–320 eurossa, maksaen keskimäärin noin 280 euroa (sis. ALV 24 %).⁹
8. Abloyn Yale Linuksen lisäksi Suomessa on markkinoilla useita muita älylukko-merkkejä malleineen, esimerkiksi Danalockin¹⁰, Celotronin¹¹ ja Pindoran¹² älylukkoja, jotka tulevat yhtä lailla olemassa olevan lukitusjärjestelmän yhteyteen ja voidaan asentaa itse. Ainakin Danalockin, Celotronin ja Pindoran älylukot soveltuvat useimpiin Suomessa käytössä oleviin lukkoihin ja näiden

⁴ Sähköisten ja mekaanisten lukitusjärjestelmien, murtohälytysjärjestelmien ja kulunvalvontajärjestelmien asentaminen, korjaaminen tai muuttaminen niihin kuuluvaa kaapelointityötä lukuun ottamatta edellyttävät poliisin myöntämää turvallisuusalan elinkeinolupaa turvasuojaustoiminnasta (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) 2.1 §:n kohdat 15, 17–18 ja 60–61 §).

⁵ Finanssiala ry:n luettelo hyväksytyistä murtotestatuista lukkotuotteista, saatavilla: <<https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2023/02/lukot.pdf>>, vierailtu 17.10.2023. Ks. myös kohdassa 8 mainitut esimerkit Suomen markkinoilla olevista älylukkomerkeistä.

⁶ Poliisin lista 6.10.2023 voimassa olevista turvallisuusalan elinkeinoluovista, saatavilla: <<https://poliisi.fi/documents/25235045/0/Voimassa-olevat-turvallisuusalan+elinkeinoluvat-6.10.2023.pdf/1840c600-6226-72c9-dd8c-189c8f669272/Voimassa-olevat-turvallisuusalan+elinkeinoluvat-6.10.2023.pdf?t=1696567283175>>, vierailtu 10.10.2023.

⁷ Viraston käsityksen mukaan älylukon määritelmä ei ole vakiintunut, mutta viraston tässä asiassa käyttämä määritelmä soveltuu jäljempänä viitattuihin Abloyn ja muiden toimijoiden lukkomalleihin.

⁸ Yale Linuksen tekniset tiedot ja asennusohjeet, saatavilla: <<https://www.yalehome.com/fi/fi/support/product-support/smart-locks/yale-linus>>, vierailtu 17.10.2023.

⁹ KKV:n esiselvityksen mukaan Yale Linuksen hinnat vaihtelevat jälleenmyyjittäin. Esimerkiksi hintaopas.fi -sivustolla mainittujen jälleenmyyjien Yale Linus -älylukkojen hinnat vaihtelevat noin 260 eurosta 320 euroon (sis. ALV 24 %). Hintaopas.fi -sivuston Yale Linus -älylukon hintavertailu, saatavilla: <<https://hintaopas.fi/product.php?p=5695131>>, vierailtu 17.10.2023.

¹⁰ Danalockin v3-älylukko on yhteensopiva muun muassa Eurooppalaisten standardiovien kanssa. Danalockin kotisivut, saatavilla: <<https://danalock.com/products/danalock-v3-smart-lock>>, vierailtu 10.10.2023.

¹¹ Celotronin älylukko voidaan asentaa "käytännössä kaikkiin kotimaisiin lukkoihin, joissa on käsikäyttöinen lukituksen avaus." Celotronin kotisivut, saatavilla: <<https://www.celotron.com/lukko/>>, vierailtu 10.10.2023.

¹² Pindoran älylukko soveltuu lähes kaikkiin oviin. Pindoran kotisivut, saatavilla: <<https://www.pindora.fi/alylukon-asennus/>>, vierailtu 10.10.2023.

hinnat liikkuvat viime syksyn aikana eri jälleenmyyjien verkkokaupoissa karkeasti noin 155–250 eurossa (sis. ALV 24 %).¹³

9. Abloy on suomalainen lukitus- ja kulunhallintajärjestelmien valmistaja. Abloy on osa ruotsalaista turvallisuus- ja oviympäristötuotteisiin ja -palveluihin erikoistunutta ASSA ABLOY -konsernia.¹⁴ Abloyn liikevaihto vuonna 2022 oli noin 226,6 miljoonaa euroa, josta noin 110,8 miljoonaa euroa tuli Suomesta.¹⁵ Abloylla on Suomessa yli 500 vähittäismyymyjää, mukaan lukien lukkosepänliikkeitä.¹⁶
10. Securepoint on Lohjalle sijoittautunut turvasuojaustoimintaa harjoittava¹⁷ ja muun muassa ABLOY-valtuutettu lukkosepänliike. Yhtiö tarjoaa palveluitaan Lohjan lisäksi Vihdin, Siuntion, Kirkkonummen ja pääkaupunkiseudun alueella. Yhtiö tarjoaa lukitus- ja avainpalveluja, turvajärjestelmiä, videovalvontajärjestelmiä, rakennusheloja, oviautomaattikkaa, opasteita ja kilpiä.¹⁸ Securepointin liikevaihto oli viimeisimmällä tilikaudella 7/2022–6/2023 yhteensä 545 000 euroa.¹⁹

6 Asiassa esitetyt väitteet

11. Securepoint väittää toimenpidepyynnössään, että Abloy olisi syyllistynyt määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön laskiessaan Yale Linus -älylukon ohjevähittäishintaa.²⁰
12. Securepoint väittää Abloyn julkaiseen helmikuun alussa tiedotteen, jonka mukaan Abloy olisi laskenut Yale Linus -älylukon ohjevähittäishintaa 3.2.2023 alkaen.²¹ Securepoint kertoo ostaneensa ennen muutosta Abloylta kyseisiä älylukkoja varastoon uutta ohjevähittäishintaa korkeammalla sisäänostohinnalla.²² Securepointin mukaan uusi ohjevähittäishinta ei sinänsä estä heitä myymästä lukkotuotetta yli ohjevähittäishinnan. Yhtiön mukaan hinnan

¹³ Esimerkiksi Danalockin V3-älylukkojen eri mallien hinnat vaihtelevat esimerkiksi hintaopas.fi -sivuston mukaan eri jälleenmyyjillä 155–230 euroa (sis. ALV 24 %). Hintaopas.fi -sivuston Danalock V3 BT Scand in hintavertailu, saatavilla <<https://hintaopas.fi/product.php?p=4504609>>, Danalock V3 HomeKit Scand in hintavertailu, saatavilla <<https://hintaopas.fi/product.php?p=4668795>> ja Danalock V3 BTZE Scand in hintavertailu, saatavilla <<https://hintaopas.fi/product.php?p=4504613>>, vierailtu kaikissa 17.10.2023. Celotronin älylukko maksaa esimerkiksi Turvaukko Oy:n, Taloon.comin, Netrauta.fin ja Tuotemaailma.fin sivustoilla keskimäärin 150–160 euroa (sis. ALV 24 %), saatavilla <<https://turvaukko.fi/tuote/celotron-a1-pro-alylukko/>>, <<https://www.taloon.com/alylukko-celotron-a1-pro>>, <<https://www.netrauta.fi/alylukko-celotron-a1-pro>> ja <<https://tuotemaailma.fi/verkkokauppa/alykoti-ohiaus/alylukko-celotron-a1-pro/>>, vierailtu kaikissa 17.10.2023.

Pindoran älylukko maksaa esimerkiksi Verkkokauppa.comin ja K-Rauta.fin sivustoilla keskimäärin 220–250 euroa (sis. ALV 24 %), saatavilla <<https://www.verkkokauppa.com/fi/product/620828/Pindora-alylukko>> ja <<https://www.k-rauta.fi/tuote/alylukko-pindora-harmaa/6429810244024>>, vierailtu molemmissa 17.10.2023.

¹⁴ ASSA ABLOY on listattu Tukholman pörssissä ja sen liikevaihto vuonna 2022 oli noin 121 miljardia Ruotsin kruunua (ASSA ABLOY Annual report 2022, s. 1).

¹⁵ Abloy Oy:n tilinpäätös s. 2.

¹⁶ Vähittäismyyjien määrä tarkistettu Abloyn kotisivuilla olevan hakukoneen perusteella. Hakukoneen hakuhehtona merkitty paikakunnaksi "Suomi". Abloyn kotisivut, saatavilla: <<https://www.abloy.com/global/fi/distribution>>, vierailtu 28.9.2023.

¹⁷ Poliisin lista 6.10.2023 voimassa olevista turvallisuusalan elinkeinoluovista, saatavilla: <<https://poliisi.fi/documents/25235045/0/Voimassa-olevat-turvallisuusalan+elinkeinoluvat-6.10.2023.pdf/1840c600-6226-72c9-dd8c-189c8f669272/Voimassa-olevat-turvallisuusalan+elinkeinoluvat-6.10.2023.pdf?t=1696567283175>>, vierailtu 10.10.2023.

¹⁸ Securepoint Oy:n kotisivut, saatavilla: <<https://www.securepoint.fi/lukitus-ja-avainpalvelut>>, vierailtu 14.9.2023.

¹⁹ Alma Talent tietopalvelut 10.10.2023.

²⁰ Securepointin toimenpidepyyntö 24.4.2023.

²¹ Securepointin toimenpidepyyntö 24.4.2023. KKV:lle ei ole toimitettu toimenpidepyynnössä mainittua Abloyn tiedotetta. Virasto olettaa, että toimenpidepyynnössä mainittu hintamuutos koskee Yale Linus -älylukkojen ohjevähittäishintaa per tuotekappale.

²² Virasto olettaa, että Securepoint tarkoittaa kappalehintaa.

julkaisu yleisesti internetissä johtaa kuitenkin epäsuorasti siihen, että ohjevähittäishinnasta muodostuu uusi maksimihinta tuotteelle, jolloin jälleenmyyjät ovat pakotettuja myymään aiemmin varastoon ostamansa älylukot alle niiden sisäänostohinnan.²³

13. Securepointin mukaan Yale Linus -älylukko toimii mekaanisten lukitustuotteiden kanssa ja Abloy on määräävässä markkina-asemassa näillä markkinoilla. Securepointin mukaan asiassa on kyse kilpailulain 7 §:n mukaisesta määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön kuuluvasta kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suorasta tai välillisestä määräämisestä, sillä Abloy pyrkii menettelyllään kohtuuttomasti maksimoimaan omat voittonsa jälleenmyyjien kustannuksella.²⁴
14. Securepointin mukaan kyse ei ole yhtiöiden välisestä riita-asiasta, sillä hinnoittelu koskee Securepointin lisäksi muitakin lukitusliikkeitä.²⁵ Securepoint ei ole viraston pyynnöistä²⁶ huolimatta toimittanut virastolle täydennystä toimenpidepyyntönsä eikä perustellut tarkemmin näkemystään siitä, miksi se kokee Abloyn menettelyn olevan kilpailulain 7 §:n kieltämää väärinkäyttöä.²⁷
15. Abloy on kiistänyt Securepointin esittämät väitteet yhtiön määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Abloy väittää havainneensa, että jälleenmyyjien hintataso olisi markkinatilanteen ja kilpailun vuoksi tosiasiasa laskenut jo ennen suositushinnan alentamista. Abloyn mukaan Yale Linus -älylukon suositushinnan laskemisella haluttiin varmistaa myyntivolyymien säilyminen riittävinä vaikeutuvassa markkinatilanteessa.²⁸
16. Abloy kertoo alentaneensa samanaikaisesti sekä älylukon suositushintaa että tukkuhintaa. Abloyn käsityksen mukaan lukkoliikkeillä on tyypillisesti hyvin pienet varastot, minkä vuoksi se katsoo, että toimenpidepyynnössä väitetty riittämättömän katteen ongelma olisi jäänyt vaikutuksiltaan hyvin vähäiseksi.²⁹
17. Abloy katsoo, että mikäli tukkuhinnan ja suositushinnan alentaminen johtaa myynnin lisäykseen, hyödyttäisi se erityisesti jakelijoita. Abloyn mukaan väite siitä, että se olisi pyrkinyt Yale Linus -älylukon suositushinnan alentamisella lisäämään voittojaan jakelijoiden kustannuksella, on täysin perusteeton.³⁰

²³ KKV ei ole esiselvityksessään havainnut, että Yale Linus -älylukon hinnat mukailisivat väitettyä ohjevähittäishintasuositusta. Ks. kohta 7.

²⁴ Securepointin toimenpidepyyntö 24.4.2023.

²⁵ Securepointin sähköpostiviesti 21.8.2023.

²⁶ KKV:n sähköpostiviestit Securepointille 6.6.2023 ja 8.8.2023.

²⁷ Ks. Securepointin toimenpidepyyntö 24.4.2023 ja Securepointin sähköpostiviestit 13.6.2023, 10.7.2023, 8.8.2023, 21.8.2023 ja 11.9.2023 ja Securepointin lausunto päätösluonnoksesta 4.12.2023.

²⁸ Abloyn kommentit päätösluonnokseen 10.11.2023, s. 2.

²⁹ Abloyn kommentit päätösluonnokseen 10.11.2023, s. 2.

³⁰ Abloyn kommentit päätösluonnokseen 10.11.2023, s. 2.

7 Oikeudellinen arviointi

7.1 KKV:n tehtävien asettaminen tärkeysjärjestykseen ja asian tutkimatta jättäminen

18. Kilpailulain 1 §:n 1 momentin mukaan lain tarkoituksena on terveen ja toimivan kilpailun turvaaminen vahingollisilta kilpailunrajoituksilta. Kilpailulakia koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lain 1 §:stä muun muassa: "[l]ain tarkoitus ei sen sijaan ole tarjota oikeussuojakeinoja yksittäisten sopimusriitojen ratkaisuun tai suojata elinkeinonharjoittajaa kilpailijan tai kauppakumppanin kohtuuttomilta tai mielivaltaisilta menettelytavoilta, ellei kysymys samalla ole menettelystä, jonka tutkiminen on tarpeen terveen ja toimivan kilpailun turvaamiseksi markkinoilla. Elinkeinonharjoittamisen vapauden suojaaminen kuuluu ensisijaisesti muun lainsäädännön kautta toteutettavaksi, ja vain välillisesti kilpailulain alaan, jos menettelyllä on suora kytkentä kilpailun toimivuuteen yleensä".³¹
19. Kilpailulain 31 §:ssä säädetään viraston velvollisuudesta ryhtyä toimenpiteisiin, jos se katsoo elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän rajoittavan kilpailua 5 tai 7 §:ssä taikka SEUT 101 tai 102 artiklassa tarkoitetulla tavalla ja toimenpiteisiin ryhtyminen on tarpeen terveen ja toimivan kilpailun turvaamiseksi markkinoilla.
20. Kilpailulain 32 §:n 1 momentin mukaan virasto asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen ja pykälän 2 momentissa säädetään perusteista, joiden nojalla virasto voi jättää asian tutkimatta. Kyseessä on menettelysäännös, jonka tavoitteena on varmistaa, että virasto käyttää toimivaltaansa niin, että lain 1 §:ssä ilmaistu tavoite toteutuu mahdollisimman hyvin. Lain esitöiden mukaan päätös tutkimatta jättämisestä ei sisällä arviota epäillyn kilpailunrajoituksen lainmukaisuudesta.³²
21. Asianosaisella ei näin ollen ole subjektiivista oikeutta saada asiaansa viraston tutkittavaksi, vaan kilpailulain esitöiden mukaan harkintavalta tapausten priorisoinnista on virastolla.³³ Virastolla tulee olla mahdollisuus keskittyä ja suunnata voimavaroja kilpailun toimivuuden, kansantalouden ja yleisen edun kannalta merkittävien kilpailunrajoitusten sekä kaikkein vakavimpien kilpailunrajoitusten tutkintaan ja niihin puuttumiseen.³⁴
22. Kilpailulain tavoitteiden kannalta merkitykselliset asiat pitää voida tunnistaa jo käsittelyn alkuvaiheessa. Ei olisi tarkoituksenmukaista, että virasto ensin selvittäisi yksityiskohtaisesti menettelyn luonteen ja markkinavaikutukset voidakseen sitten jättää asian tutkimatta, koska tällöin vähämerkityksellistenkin asioiden selvittämiseen jouduttaisiin kohdentamaan merkittävässä määrin resursseja.³⁵

³¹ HE 88/2010 vp, s. 54.

³² HE 88/2010 vp, s. 42–43 ja 85.

³³ HE 68/2018 vp, s. 56. Kilpailuviranomaisen priorisointimahdollisuutta on korostettu myös EU-sääntelyssä. Ks. Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovaltuuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1, 4 artiklan 5 kohta sekä johdanto-osan kappale 23.

³⁴ HE 88/2010 vp, s. 42–43.

³⁵ HE 88/2010 vp, s. 33; HE 40/2013 vp, s. 29.

23. Kilpailulain 32 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan virasto voi jättää asian tutkimatta, jos ei voida pitää todennäköisenä, että kyseessä on 5 tai 7 §:ssä tai SEUT 101 tai 102 artiklassa tarkoitettu kielletty kilpailunrajoitus. Säännöstä koskevien kilpailulain esitöiden mukaan asia jätetään tutkimatta 2 momentin 1 kohdan mukaan, jos voidaan kohtuudella olettaa, että menettely ei kuulu kilpailulain tai SEUT:n kilpailusääntöjen soveltamisalaan. Tämä voi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun kyse on ensisijaisesti osapuolten välisestä riita-asiasta.³⁶
24. Kilpailulain 32 §:n 2 momentin 1 kohdassa viitataan kilpailulain 7 §:ään ja SEUT 102 artiklaan, joissa kielletään määrävän markkina-aseman väärinkäyttö. Määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön kuuluvat menettelytavat jaetaan tyypillisesti kilpailijoita poissulkeviin ja asiakkaita tai kuluttajia hyväksikäyttäviin menettelyihin.³⁷ Hyväksikäytöstä on kyse, kun määrävässä markkina-asemassa oleva yritys käyttää asemastaan aiheutuvia mahdollisuuksia saadakseen liiketoiminnassaan sellaisia etuja, joita se ei olisi saanut kilpailun ollessa toimivaa ja riittävän tehokasta.³⁸
25. Kilpailulain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan väärinkäyttöä voi olla erityisesti kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen. Oikeuskäytännön perusteella kyseistä kohtaa on sovellettu pääosin arvioitaessa sitä, ovatko määrävässä markkina-asemassa olevan yrityksen asettamat liian korkeat hinnat kohtuuttomassa suhteessa suorituksen taloudelliseen arvoon nähden.³⁹ Hintojen kohtuuttomuuden arvioinnissa pyritään yleensä selvittämään, kykeneekö määrävässä markkina-asemassa oleva yritys perimään asiakkailta tai kuluttajilta ylisuuria voittoja.⁴⁰ Oikeuskäytännön mukaan hinnan eron on oltava merkittävä ja pysyvä, jotta sitä voidaan pitää väärinkäyttönä.⁴¹ Hintojen alentamista pidetään puolestaan yleensä normaaliin kilpailuun kuuluvana menettelynä.⁴²

7.2 Asian tutkimatta jättämisen arviointi

26. Viraston asiassa tekemän esiselvityksen mukaan ei voida pitää todennäköisenä, että toimenpidepyynnössä esitetystä menettelyssä olisi kilpailulain 32 §:n 2 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla kyse kilpailulain 5 tai 7 §:ssä tai SEUT 101 tai 102 artiklassa tarkoitettusta kielletystä kilpailunrajoituksesta.
27. Kuten edellä kohdassa 13 on esitetty, toimenpidepyynnön tekijä on väittänyt, että Abloy pyrkii menettelyllään kohtuuttomasti maksimoimaan omat voittonsa jälleenmyyjien kustannuksella ja että menettelyssä olisi kyse kilpailulain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesta määrävän markkina-aseman

³⁶ HE 88/2010 vp, s. 75.

³⁷ Ks. jaottelusta esim. Komission ohje ensisijaisista täytäntöönpanotavoitteista sovellettaessa EY:n perustamissopimuksen 82 artiklaan yritysten määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön perustuvaan markkinoiden sulkemiseen, EUVL 24.2.2009 C45/7 (jäljempänä "komission ohje ensisijaisista täytäntöönpanotavoitteista"), kohdat 6–7.

³⁸ Asia 27/76, *United Brands v. komissio*, kohdat 248–249.

³⁹ Ks. esimerkiksi asia C-52/07, *Kanal 5 and TV 4*, kohta 28; asia 26/75, *General Motors Continental v. komissio*, kohta 12 ja asia 27/76, *United Brands v. komissio*, kohta 250.

⁴⁰ Asia 27/76, *United Brands v. komissio*, kohta 251.

⁴¹ Asia C-177/16, *AKKA/LAA*, kohdat 56 ja 61. Ks. myös julkisasiamies Wahlin ratkaisuehdotuksen kohdat 106–107 samassa asiassa.

⁴² Ks. komission ohje ensisijaisista täytäntöönpanotavoitteista kohta 5. Ks. myös Whishin ja Baileyn kyseistä komission ohjeen kohtaa koskeva tulkinta. Whish, Richard ja Bailey, David. *Competition Law*. 10. painos. Oxford University Press, 2021. s. 200.

väärinkäyttöön kuuluvasta kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suorasta tai välillisestä määräämisestä. KKV:n arvion mukaan ei kuitenkaan ole todennäköistä, että Abloyn menettelyssä olisi kyse kohtuuttomasta hinnoittelusta tai muiden kohtuuttomien kauppaehtojen määräämisestä.

28. Arviossa on otettava huomioon, että edellä kohdassa 8 kuvatuksi markkinoilla vaikuttaa olevan toisten valmistajien tuotteita, jotka kilpailevat Abloyn Yale Linus -älylukon kanssa. Näin ollen KKV pitääkin todennäköisenä, että toimenpidepyynnössä kuvatussa menettelytavassa on kyse määräävän markkina-aseman väärinkäytön sijaan tavanomaisesta hintakilpaluun liittyvästä toimenpiteestä, jolla Abloy on pyrkinyt kilpailemaan muiden valmistajien kanssa ja joka lähtökohtaisesti hyödyttää loppuasiakkaina olevia kuluttajia. Ohjevähittäishinnan alentamista on siten lähtökohtaisesti pidettävä kilpailunrajoituksen sijaan pikemminkin merkinä markkinoilla käytävästä kilpailusta, joka rajoittuisi, jos virasto toimenpidepyynnössä vaaditulla tavalla puuttuisi menettelyyn.
29. KKV katsoo, että toimenpidepyynnössä kuvatussa menettelyssä ei todennäköisesti ole kyse kohtuuttomasta hinnoittelusta tai muiden kohtuuttomien kauppaehtojen määräämisestä, vaan tietyille tuotteille asetetusta ohjevähittäishinnasta, joka ei velvoita jälleenmyyjiä. Jälleenmyyjät ovat voineet itsenäisesti ratkaista sen, miten ne huomioivat yksittäisen ohjevähittäishinnan muuttumisen omassa liiketoiminnassaan. Kuten edellä kohdassa 7 on mainittu, viraston esiselvityksen perusteella jälleenmyyjät vaikuttaisivat myöskin tehneen hinnoittelua koskevat ratkaisunsa itsenäisesti. KKV:n arvion mukaan Abloyn menettely ei todennäköisesti muutoinkaan täytä edellä kohdassa 25 kuvattuja kohtuuttoman hinnoittelun tunnusmerkkejä.⁴³
30. Edellä kuvattu huomioon ottaen KKV jättää asian tutkimatta kilpailulain 32 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.
31. KKV:n näkemyksen mukaan tilanteessa, jossa tuotteen markkinahinta laskee alle jälleenmyyjän varastoimien tuotteiden ostohinnan, on lähtökohtaisesti kyse liiketoimintaan tavanomaisesti kuuluvasta riskistä, jolta jälleenmyyjä voi pyrkiä suojautumaan esimerkiksi tavarantoimittajien kanssa solmimillaan sopimuksilla. Näin ollen KKV katsoo, että toimenpidepyynnössä kuvatussa menettelyssä vaikuttaa olevan ennen kaikkea kyse sellaisesta osapuolten välisestä sopimusasiasta, jolla ei ole suoraa kytkeä kilpailun toimivuuteen yleensä, ja jonka tutkiminen ei siten kuulu viraston tehtäviin.

8 Johtopäätökset

32. Edellä esitetyin perustein virasto jättää asian tutkimatta.
33. Viraston päätös tutkimatta jättämisestä ei sisällä arviota epäillyn kilpailunrajoituksen lainmukaisuudesta. Mikäli virasto saa uutta tietoa, jonka mukaan

⁴³ Usein kohtuuttomaan hinnoitteluun puuttuminen edellyttää myös sitä, että markkinoilla on lakisääteinen tai tosiasiallinen monopoli taikka markkinoille pääsulle tai niillä laajentumiselle on lainsäädännöllisiä esteitä. Ks. vastaavasti esim. julkisasiamies Pitruzzellan ratkaisuehdotus asiassa C-372/19, SABAM, kohdat 23–24 ja julkisasiamies Wahlin ratkaisuehdotus asiassa C-177/16, AKKA/LAA, kohdat 3–4. Nyt käsillä olevassa tapauksessa ei vaikuta olevan kyse tällaisesta tilanteesta.

tutkimatta jättämisen edellytysten täyttymistä on syytä arvioida uudelleen, virasto voi ottaa asian uudelleen käsiteltäväkseen.

9 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 1 ja 32 §.

10 Muutoksenhaku

Kilpailulain 49 a §:n nojalla KKV:n tässä asiassa tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

11 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antavat asiantuntija Sarianne Hirvonen, puh. 029 505 3022, ja tutkimuspäällikkö Samuli Muotka, puh. 029 505 3680. Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Johtaja Valtteri Virtanen

Asiantuntija Sarianne Hirvonen